

Nr 416.

Av herr **Lindskog**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 115, angående löne- och pensionsreglering för befattningshavare vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.*

Medan den kungl. propositionen, nr 115, förunnar universitetens professorer en förbättrad ställning i avlöningshänseende, om än något mindre förmånlig än från universitetshåll begärts, äro andra befattningshavare i den föreslagna lönestaten vida mindre gynnade. Särskilt är så fallet med *räntmästarna*, vilka tidigare varit avlönade liksom professorerna, men nu lämnats långt bakom dessa. För räntmästaren i Uppsala har sålunda föreslagits placering i lönegraden B 30 (= hittillsvarande B 20), och hans ämbetsbroder i Lund har ställts i graden B 29 (= hittillsvarande B 19).

Redan denna placering av räntmästarna delvis under den s. k. rådsklassen synes oberättigad. Räntmästarnas allmänna tjänsteställning, såsom huvudmän var för sitt universitets drätselverk (se vederbörande instruktioner) och därmed chefer för den övriga där anställda personalen, vidare såsom ledamöter av de akademiska konsistorierna och drätselnämnden, torde berättiga dem att åtminstone ej ställas lägre än råden i de centrala ämbetsverken. Vikten och betydelsen av räntmästarnas ämbetsåligganden framträder i särskilt hög grad vid beaktandet av universitetens ekonomiska självständighet, den egna förmögenhetsförvaltning, som av gammalt tillkommit universiteten och utgjort en kraftig hävstång för deras utveckling. Såsom universitetens förnämsta organ för dessa ekonomiska angelägenheter ha räntmästarna också en självständig ämbetsställning, som närmast är att jämföra med direktörens vid ett ekonomiskt företag. De uppgifter, som åligga universitetens räntmästare, bliva följaktligen vida mer omfattande och betydelsefulla än vad benämningen *räntmästare* i och för sig antyder. Vilket omfattande och ständigt växande ekonomiskt ansvar, som vilar på universitetens räntmästare, därom kunna några från Lunds universitets räkenskaper lånade siffror ge en föreställning:

År	Universitetets allmänna fonder	Av universitetet förvaltade enskilda fonder	Uppbörd av arrendespannmål (hl.)
1875	1,336,436: 31	—	—
1885	1,871,892: 24	—	—
1895	2,439,865: 32	—	3,039
1905	3,066,815: 36	—	3,906
1915	4,080,274: 16	61,597: 71	4,046
1924	5,881,898: 61	1,392,657: 45	4,545

Motsvarande siffror från Uppsala universitet äro högre.

En likställighet med den s. k. rådsklassen kan emellertid icke anses göra full rättvisa i avlöningshänseende åt räntmästarna. Hava dessa tidigare ansetts böra åtnjuta samma avlöning som professorerna, så lär den ökning i räntmästarnas göromål, som tillväxten i universitetens förmögenhet och universitetens utveckling i det hela fört med sig, till fullo motivera ett bibehållande av avlöningslikheten mellan räntmästare och professorer. Också begärdes i motion vid 1923 och kungl. proposition vid 1924 års riksdag tillfälligt lönetillägg åt universitetens räntmästare såväl som åt desammas professorer, låt vara att den förra riksdagen icke alls och den senare blott i högst begränsad måtto biföll denna begäran, för så vitt räntmästarna angår.

Emellertid skall nu icke bestridas, att vad i den föreliggande kungl. propositionen anföres till stöd för att i rent lönetekniskt hänseende skilja professorer och räntmästare från varandra kan ha sitt berättigande. Det synes då i stället påkallat att för räntmästarna finna den plats i den allmänna civila löneplanen, som kan närmast likställa dem med professorerna. Och detta torde bli B 30 (= hittillsvarande B 20), dock med viss avlöningsförstärkning, så som nu skall motiveras.

En lämplig jämförelse erbjuda de i kungl. propositionen, nr 183, föreslagna avlöningsvillkoren för landskamrerare, för vilka ifrågasättes placering i lönegraden B 30 med särskild s. k. avlöningsförstärkning å belopp mellan 1,500 och 3,500 kronor. De skäl, som här anföras till stöd för sådan förhöjning av löneförmånerna utöver de vanliga, rådsklassen tillkommande, hava i stor utsträckning också tillämplighet för räntmästarna. För dessa tillkommer det för universiteten tungt vägande skälet, att rekryteringen till ämbetena måste säkerställas med — å ena sidan — de kvalitativt höga anspråk, som böra ställas på aspiranterna, och å andra sidan med hänsyn till de särskilda svårigheter, som det ringa antalet befattningar vid universitetens ekonomiska förvaltning städse föranleder.

En avlöning, beräknad efter graden B 30 med avlöningsförstärkning å 1,500 kronor, skulle komma upp till inemot samma belopp, som i den nu ifrågavarande kungl. propositionen föreslås för professorer och överbibliotekarier. Efter vad ovan sagts, bör en sådan avlöning för räntmästare anses rättvist tillmätt; den skulle ock medge en möjlighet att genom förhöjning av avlöningsförstärkningen för räntmästaren i Uppsala bereda denne skälig ersättning för de med hans ämbete förenade något mera omfattande göromålen och ansvaret. Måhända bör den här föreslagna avlöningsförstärkningen upptagas i vardera universitetets *inkomststat* såsom avdrag på en eller annan där förekommande inkomstitel (arrenden, räntor), för att därmed angiva dess sammanhang med universitetets förmögenhetsförvaltning. En sådan anordning skulle naturligtvis medföra motsvarande förhöjning av det i inkomststaten ingående statsanslaget.

På grund av det nu anförda tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen måtte så till vida ändra de i den kungl. propositionen föreslagna avlöningsförhållandena för befattningshavare vid universiteten, att räntmästarna uppföras i lönegraden B 30 med avlöningsförstärkning å 1,500 kronor, eventuellt för räntmästaren i Uppsala högre belopp.

Stockholm den 16 april 1925.

Cl. Lindskog.
